

Min Sophia kan altsaa let slutte, at dersom det, man kalder Omgang med den store Verden bestaaer heri; saa vil den langt fra ikke kunde holde mig stadesløs, end sige udslætte Indtrykket af den sande Fornøjelse jeg er vandt til at nyde i et lidet men udvalgt Selskab, hvor der herskede Fortroelighed og Munterhed, og som aldrig forlod hinanden, uden indbyrdes at have stræbt efter at forbedre sit Hjerte og sin Tænkemaade; men endnu mindre kan den betage mig Længselen, efter at kaste mig i min Venindes Arme, og ved at trykke hende til mit Bryst forsikre hende, at jeg er evig

Hendes

Henriette S...

Tredie Brev.

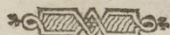
Froken Henriette S... til Froken Sophia L...

Dersom min Sophia ikke fra min spæde Barndom havde været mine lønlige Tanker betroet, dersom hendes venskabsfulde Barm ikke stedse havde været Siemmesiedet for al min Glæde og Smerte, og jeg ikke derved havde faaet den fulde komneste Overbeviisning om at alt hvad jeg betroer hende ligger forbaaret under Tauscheds stærkeste Segl, saa kunde jeg umuelig sige hende, at jeg er høyligen misfornøjet over at have ved mine indstændige Bønner formaaet min Moder til at gjøre denne Rejse, fordi en personlig Omgang med min Tante har givet mig et ganske andet Begreb om hende end det, som hen-

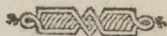

des Breve havde opvakt hos mig. Forestil Dem, min Veninde, hvor høyligen jeg blev bedraget i mit Haab, da jeg isteden for at finde den sande Menneſkeven, den sikkre Tilflugt for Trængende, den Trøster for Bedrøvede; hvis store Formue gav hende al den Evne til at giøre fine Gølelser virksomme, naar meere indſtrænkede Vilkaar maae lade det blive ved Willien, fandt i Originalen til dette Portrait en Person, der idelig har omme Gølelser, Pligter og Menneſke; Kierlighed paa Tungen, men er i Hiertet haard, ubarmhiertig, stolt, forfængelig og indtaget af den heftigſte Egenkierlighed. Jeg ſagde Dem i mit forrige Brev, med hvilken inderlig Længſel efter at ſee hende jeg ſteg ud af Bognen; og da jeg ikke troede at kunde naae denne Lykke haſtig nok, ſprang jeg ſaa haſtig op af Trappen, at hendes Tiener havde Møye med at komme forud. Med ſamme Hurtighed løb jeg igiennem fem til ſex Børelſer, uden at al den Pragt, ſom herſkede i Dem kunde drage mit Øye til ſig, der idelig ſøgte efter min Tante, og ſkiont det forundrede mig meget, at hun ikke kom os i Møde, ſaa var den Forundring dog ikke i mindſte Maade at ligne imod den, ſom jeg blev ſat i da en Tiener aabnede den ſidſte Dor, og jeg ſaae et overmaade deyligt Fruentimmer, ſom jeg af alle Ting kunde ſlutte mig til maatte være min Tante, at ligge paa en Sopha i den heftigſte Graad, med en hæslig Abekat i Armen, der ſkreg af fuld Hals, og to Kammerpiger, ſom ſtode og gned dens ene Forbeen med Spiritus. Jeg ſtod en Tid lang i Børelſet, uden at det lod ſom om hun blev mig vaer, men efter at den ene Kammerpige helligen havde forſikkret hende, at der allerede var gaaet Vand efter Feltſkieren, ſaa

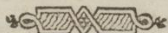
raffe

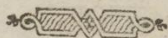
rakte hun sin ene Haand ganske kraftløs hen imod mig, og sagde med en daanfærdig Røst: Venteligen er det min fiere Henriette jeg seer her; Kom hid til mig, min Elskeligste, og tag mig det ikke ilde op, at jeg ikke reyser mig for at tage imod Dem, men det var gruesomt at betage det arme Dyr den Hvile, som det i sin Smerte finder i min Arm. Uagtet min Frygt og Afsky for Abekatter gif jeg hen til hende og kysede hendes Haand meget inderligen; hun rakte mig derpaa sin Mund, men Kysset hun gav mig, var saa koldt, at det isnaede i mit Hjerter. Min Moder, der havde holdt sig op med at sige vor Pige og Tiener Besked om adskillige Ting, og ikke var nær saa hurtig til Guds, som jeg, var imidlertid kommen ind til os, og spurgte min Tante med en fiendelig Bekymring: hvad der seylede hende? Det var hende reent umueligt at forklare os det for lutter Graad, og dersom Feltstieren ikke var kommen, saa troer jeg, at denne store Ulykke var seldse bleven en Hemmelighed for os, men ved den Lejlighed fik vi da at høre, at en Tiener, som var løben hen for at melde hende vores Ankomst, havde klemt Abekattens Been imellem Døren. Feltstieren besølede Benet, og forskreffede hende, at det havde intet at betyde, og naar den kun blev sittig smurt med en Salve, som han forskrev Recepten til, saa vilde den om saa Dage ikke føle det mindste dertil. Dette stillede vel min Tantes Graad, men ikke hendes Uroelighed; thi ved hver en Bevægelse Abekatten gjorde, overfaldt der hende saadan en Angst og Beklemmelse, at den kunde ikke været større om et eneste og elsket Barn havde været i Livs Fare. Endskiont mig syntes, at hendes Omhue for sligt et Dyr gif vel vidt, saa til

skrev jeg det dog hendes medlidende Hjerter, og drog den Slutning deraf hos mig, hvor ulige større Indryk det da ikke maatte giøre i hendes solende Barm, at see en fornuftig Skabning lide, og hvor ivrig hun ikke vilde viise sig til at forlindre dens Smerter og ende dens Lidelser. Midt i disse mine Betragtninger befalede hun, at Huushovmesteren skulde komme til hende, og jeg vilde neppe troe mine egne Øren, da jeg hørte hende give ham Ordre til at tage Liberiet fra Tieneren og lade ham gaae, siden hun aldrig meere kunde taale at see ham for sine Øyne. Baade min Moder og jeg søgte ved vore Forbanner at ubvirke ham Forladelse, siden vores Ankomst havde været Marsagen dertil; ja jeg gif endog saa vidt, at jeg udbad mig det, som et Beviis paa hendes Godhed og Bevaagenhed for mig, men forgieves, hun svarede mig: Min Henriette kan være forvissset om, at jeg med den aller størst Fornoyelse ikke allene vil opfylde men endog forekomme alle hendes Ønsker, saa snart de ikke ere stridige imod Billigheden, og kan tiene til at bestyrke nedrige Hjerter i deres Ondskab; men da denne Begiering er af det Slags, saa haaber jeg, at hendes egen Fornuft ved en nøyere Overvejelse billiger mit Afslag. Jeg er fuldkommen overbevist om, at det ikke skeedte af Uforsigtighed, men af den grusomme Lyst at giøre den Ondt, som ikke havde Magt til at forsvere sig. Denne nedrige Ondskab drev ham til at mishandle dette uskyldige Dyr, der inden orden har end mig til at vente sig Ret af, og der paaligger mig den samme Forbindelighed til dets Forsvar, som der ligger paa en Landsherre til at affrasse Vold og Uretfærdighed, og i Folge deraf maae han tiene de andre til Advarsel

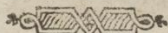

fel og Exempel. Endskiont disse Grunde ikke forekom mig saa aldeles uomstødelige, saa vilde jeg dog ikke indlade mig videre med at bestride Dem, deels fordi jeg merkede, at hun vilde have sin Villie frem, og deels fordi jeg troede, at Tieneren maaskee ved andre Lejligheder havde givet hende Aarsag til at fatte dette usorbeelagtige Begreb om ham. Da vi vare meget trætte af Rejsen, saa befalede min Tante Schweikeren at viise alle Besøgelse af, og siden vi forlode hinanden meget tiilig den Aften, saa havde jeg ingen videre Lejlighed til at faae den Eviol, der havde indsnegit sig i mit Hjerte, enten opløst eller stadfæstet. Det første jeg om Morgenen derpaa kom ind til hende, løb hun mig ganske fornøyet i Møde; trykkede mig paa det kjerligste til sit Bryst, kyskede mig og sagde: God Morgen, min kiere Henriette! du kan aldrig forestille dig hvor hjerteglad jeg er! tænk engang, min stakkels Morten tog i dette Øjeblik et Væble med sin syge Note, ligesom for at troste mig for al den Angst jeg har udstaaet for dette arme Dyr; thi uagtet alle Feltstjærens Forsikringer, har jeg dog ikke havt Søvn i mine Dyne den heele Nat; men er sprungen af Sengen hvert Øjeblik, for at see om det stakkels Væest endnu var i Live; thi jeg troede fuldt og fast at det aldrig havde seet Dagen meere. Da mig syntes at Levemaaden, om ikke den systerlige Kierlighed, udfordrede at erkjendte sig om min Moder, førend hun berettede mig sin Ales høje Velgaaende, saa kunde jeg ikke heller bare mig for at lade hende merke, at jeg syntes at denne Kierlighed gif noget for vidt; jeg svarede hende altsaa smilende: Det glæder mig meget paa den gode Herr Mortens Vegne, og haaber tillige at det skal

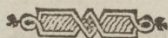

holde Lante fra at tage sig saa ringe en Ting saa nær til Hierte en anden Gang. Det kan jeg umueligt lade, sagde hun; mine Følelser ere alt for heftige dertil. At see et uskyldigt Dyr lide, som ikke kan klage sin Nød, maatte jo sætte det haardeste Hierte i Bevægelse; thi i hvor stor end den Eegtydighed er, som de fleste Mennesker betragter Creaturene med, saa ere de dog virkelige Led paa Naturens Riede saavel som vi, og just det Fortrin, som der ved Fornuften er givet os for dem, bør forbinde os til at viise desmeere Medlidenhed imod dem. Den har De en uskriddig Ret til, sagde jeg derpaa; men over man ikke Grumhed imod sig selv, saa snart man ængster sig over alle Ting? Det er ikke alletider en Følge, svarede hun, undertiden har slig en Ængstelse noget ubeskriveligt sødt i Følge med sig; thi endskjønt at der findes mange, som holde et ømt Hierte for en stor Plage, saa vilde jeg dog ikke miste mit for alt det til er. Jeg skylder Følelsen over andres Bø og Vel de behageligste Øieblikke af mit Liv, og jeg beklager dem høyligen, der uophørligen dreve sig i den snevre Kreds, som Egenkierlighed har sat for de haarde Sieler, der uden mindste Medynk kunde see Sveden trille ned over den Modiges Pande; ja endog see ham afmættig og segenkærdig, uden at forlindre hans Jammer ved den mindste Deelagtelse i hans haarde Stiebne. At have Evne og Villie, sagde jeg, til at forlindre Livets Elendigheder, maae sikkert være en stor Fornøielse; men efter mit Begreb er Tallet af disse Elendigheder ikke saa stort, som man almindeliqen troer. Jeg for min Part betragter en Arbeyder med Ærbødighed og Fornøielse; jeg ærer ham, som et nyttigt Lem i Staten, og

Sveden

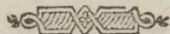

Sveden der rinder ned af en hærdet Hænde over et par mun-
tre Dyne er et behageligt Syn for mig, den forvissir mig om
at han spiiser sit tarvelige Maaltid med større Belsmag end
vi finder i de lækreste Retter, at hans Sønn er vederqvægen-
de, og at den stærke Bevægelse ved hans strænge Arbejde for-
jager de onde Gaster af hans Legeme, som vi maae bruge
Doctore og Apothekere til at fordrive. Men den Sygdom
enten gjør usikkert til at arbejde, eller paa andre Maader
sætter tilbage, er derimod efter mine Tanker fuldkommen be-
rettiget til al vores Medynk og Bistand. Jeg er meget vel
tilfreds med, sagde min Tante, at der ikke er sat saa snævre
Grændser for min Medlidenshed, men at jeg tværtimod finder
en Godhed i at forliindre endog de mindste Besværligheder.
Medens vi holdt denne Samtale, kom der een af Dienerne ind
og sagde: at den salige Greves Kammerciener begierede den
Raade at tale med Grevinden. Hun tillod ham at komme
ind, og jeg har aldrig seet et redeligere Ansyn, hvori tillige
en større Kummer stod afmalet. Min Tante spurgte ham i
en bydende Tone: Hvad hans Erinde var? Han samlede
saa stærk efter Ord og vendte sine Dyne paa saa betydelig en
Raade til mig, at jeg troede, hans Forvirring reyste sig af
min Nærvarelse. For altsaa at forskaffe ham saa megen
Frimodighed til at forebringe sit Erinde, som det stod i min
Magt, reyste jeg mig og lod dem blive allene. Skænd paa
mig min Veninde! jeg veed jeg har fortient det; jeg soled
selv hvor uansændigt det var mig at luure efter hvad denne
Mand havde at tale med min Tante, og desuagtet var det
mig umueligt at forlade Værelset jeg var i uden at vide det,

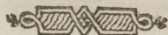

da jeg merkede, at man tydeligen kunde høre alt hvad de talede. Til en Undskyldning ansøgte jeg mig selv, at Hemmeligheden ikke kunde være paa min Tantes Side, at der venteligen ikke var nogen i den heele Sag, men at det sikkert ikke var andet end en Bøn han havde at gjøre hende, som han undsaae sig for at lade nogen anden høre, og Naaden, denne Bøn enten blev bevilget eller afflaet paa, syntes mig at være af den yderste Vigtighed for mig at blive underrettet om. Jeg hørte ham altsaa i den smerteligste, men ikke nedrige betlende Tone at beklage sig over, at han i sex Uger havde havt tre sængeliggende Børn, og at hans arme Kone havde ved den megen Nattevaagen til Børnernes Opvartning og Pleje saaledes udmattet sig, at en stærk Feber nu havde kastet hende paa Sygesengen med. Disse Klagemaal besvarede min Tante nu og da med et: Arme Mand! Min Gud! det er haardt! Hvad! Deres Kone med syg! Det skær mig ind i det inderste af Hjertet for Dem. Det er ogsaa Deres Raades omme Hjerter, hørte jeg ham sige med et dybt Suk, at jeg forlader mig paa, og eene og allene kan vente mig Hielp og Redning af; og dersom dette underdanige Haab feyler mig, saa kan ingen Ulykke være større end min. Jeg seer ikke, var min Tantes Svar, at jeg kan gjøre noget for Dem i dette Tilfælde. Jeg eyer ikke een Skilling i mit Huus, sagde derpaa den ulykkelige Mand, Sygdom og Apotheket har fortæret det hele Qvartals Sage, jeg nyder af det Embede, som jeg takker min eyegode Herre for i sin Grav. Der er fem Uger tilbage endnu inden jeg kan vente mig nogen; hav altsaa den store Naade for en trostesløs Mand og Fader, at forstærkke ham

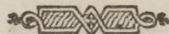
til

til Kone og Børns Livs Frelse tredive Rixdaler, der skal rigtig blive betalte igien, saa snart min Gage falder. Det er ikke Sagen, svarede min sølsomme Tante, men see til, om det ellers er Dem mueligt, at hielpe sig igiennem uden at tage noget op forud. Slige Forskud bringer de oeconomiske Omstændigheder i en saa græffelig Uorden, at man næsten aldrig kan raade God paa den; thi naar man tænker, at man skal faae noget imellem Hænderne, saa er det allerede fortæret. Deres Raades Anmerkning er ganske rigtig, sagde Manden; men Rød bryder alle Love; et Kors, som jeg ikke selv har paadraget mig, gjør det uomgiengeligt nødvendigt; lad altsaa min Tillid til Deres ædle Hierte ikke blive tilskamme; tænk paa, at min salige Herre paa sit yderste anbefalede mig til Deres Omsorg, og bad dem aldrig at slaae Haanden af mig! Hvor kan De være saa grusom, sagde hun ganske sønnende og aandeløs, at kalde denne bedrøvelige Scene tilbage i mit Minde? Den staer mig saa livagtig for Dye, at den sætter min Siel i samme Bevægelse, som om mit ubodelige Tab var skeet i dette Dyeblif. Træk altsaa for Himlens Skyld paa Kloffen, at jeg kan faae mine Folk ind; thi faaer jeg ikke snart Hielp, saa besviimer jeg tilforladelig. Jeg beder Deres Raade tusende gange om Forladdelse, sagde den arme Mand i største Forstrækkelse, og ringede tillige af Livs Kræfter, Gud veed, at jeg sagde det langt fra ikke i den Tanke. Det tvivler jeg ikke om, sagde hun, jeg kan ikke tilregne nogen det uden allene mine overmaade stærke Følelser. Clara! sagde hun til Kammerpigen, som strax havde adlydet Kloffen, hielp mig ind i mit Cabinet, og leg mig paa Sophaen; for
at

at komme lidet til mig selv igien. Min Tantes Afmagt havde sat den arme Mand i saadan en Skræk, at han ikke torde sige et Ord meere ham selv angaaende; men da hun var gaaet fra ham, uden at lade sig vedgaae, at hun meere tænkte paa, at han var til; saa spurgte han een af Tjenerne: om Herr Teller kom snart til Byen? og den Forandring der var i Tønen, hvormed han raabte: Himlen skee Tak! da Tjeneren svarede ham: at Herr Teller var kommen medens han havde været hos Grevinden, forkyndte mig, at han var sikker paa at finde den Hielp hos Forvalteren, som Grevindens store Gødsomhed havde hindret hende at viise ham. Min Sophia kender mit Hierte alt for noye til at tvivle om, hvor heftigen jeg under denne Samtale ønskede at være i Stand til at lette denne værdige Mand's Kummer, og det er allene ved slige Lejligheder som denne, at jeg sukker over Forliisct af det Guds, som min Faerbroder gjør mig stridigt; men naar jeg paa den anden Side overvejer, hvor trævne og uvillige de ere til at hielpe, som Forsynet har betroet Osne til at udbrede Glæde i kummerfulde Hierter, saa beder jeg Gud paa det indstændigste, at min lidende Osne til at gjøre Vel aldrig maae blive forøget, dersom større Velstand skulde være mægtig nok til at lukke mit Hierte, og vende mit Ore bort fra de Bestrængtes Raab; thi vel kan jeg ingen væsentlig Bistand gjøre Dem, men jeg kan dog ved Medlidenheds nedtrillende Taare og trøstende Ord dele Deres Onde med Dem, og overbevise Dem derved, at jeg føler, at vi ere Væsener af een og den samme Art, og at det er uforskyldt Godhed af det viist Forsyn, der fritager mig fra de Trængseler, som disse sukker under.

Hvor ofte har vi ikke seet, min Veninde! at en Hielp, der blev beviist med Bedyndelse har gjort et smerteligt Indtryk, naar et blot trostende Ord, har husvalet den Bekymredes Siel? Da det altsaa virkelig er i enhver's Magt, at giøre vel imod andre, saa vil vi stræbe at bruge de Evner dertil, som ere betroede os; i den faste Tillid at vores beskaffede Deel er den beste og tienligste for os. Da disse Betragtninger allerede har gjort mit Brev umaadelig langt, saa vil jeg fortsætte min Beretning i et andet, og bede min Sophia, af dette Brevs Indhold at slutte sig til, hvor inderlig jeg længes efter at kaste mig i hendes Arme og mundtlig at forsikre hende, hvor oprigtig jeg er

Hendes

trofaste Veninde
Henriette S...

Fjerde Brev.

Froken Henriette S. til Froken Sophia L...

Saa snart jeg har takket min Sophia for hendes venkabelige og meget tierksomme Brev, saa vil jeg tage fat paa min afbrudte Fortælling igien. Den Morgen saae jeg ikke min Tante meere førend ved Middags Bordet, hvor hun befandt sig ganske vel og var temmelig munter; hun havde tillige den Godhed at foreslaae os at fiøre ud med hende for at besee Byen, saavel som de omliggende Lyf: Steder, hvilket For-
slag